D. NDRÉ MIEDIA.

JUVENILIA.

Në Vjenë
Shtypshkroj'e Gj. N. Vernay
1917.

Váji i bylbylit.

E tuj gjimue
Shkon rreth e rreth
Nji prrue qi véret
Rrjedh neper gjeth.

Â çilë kafazi,
Bylbyl, flutrò;
Nder pýje e ograja,
Bylbyl, shpejtò.

Kerkush mâ hovin
Atjè st'a pret;
Me zeher haejen
Kerkush s t'a qet.

Kafaz ké qiellin,
Epshin pengim;
E gjith kû t'rreshket
Shkon fluturim.

Neper lamije
Ké me gjetë mel;
Per gjith prêndvéren
Njajò buk t'del.

E kúr t'zitë edi
Nder prroje pi;
Te njatò prroje
Qi ti vetë di.

Tash pà frigë cerdhen
E bân n'ndo'j lis;
Nuk jé si i nieri
Qi nuk kà fis.

E kúr t'vîn zhegu,
Kúr dielli shkon,
Ti ké me këndue
Si ké zakon.

Rreth e rreth gjindja
Me t'ndie rri;
Prei asò vêndit
Dahen me zi.

Â çilë kafazi
Bylbyl flutrò;
Nder pýje e ograja
Bylbyl shpejtò.

Nder drandofille
Nder zamakë nga;
Kû qeshet kopshti
Idhnim mos mba.

Po shkrîhet bora,
Dimni po shkon;
Bylbyl i vorfen,
Pse po gjimon?

II.

Por váj! se'j dimen tjetrë
Paske o bylbyl i shkreti;
Pá daë ty zêmra t'treti
Mbas vájit qi t'rrethon.

Me lulzim t'vet prêndvéra
Tý s t'a pertrîn gazmêndin:
Jo kurr s e njifke shêndin,
Bylbyl, qi po vajton.

A thue po kján, se çerdhen
T'a ká shkatrrue skyferi?
A thue po kján, o i mjeri,
Se me rrnue gjáll ské mel?

Ndrrojn' edhè stinët e motit,
E per gjith ças ndrron éra:
Mbas dimnit vjen prêndvéra,
Mbas bórës blerimi del.

Veç ti me idhnime t'túja
N'zêmrë gjithmonë po pîhe,
E dit'e natë po shkrîhe
Mbas vájit qi t'mundon.

Kúr â tui ardhun drita
Ndîhet tui këndue shpêndi,
E n'kângë i duket shêndi
Qi zêmren ja gazmon.

Njeti nder pêmë, nder lule
Shkon e flutron bylbyli;
N'at érë qi nep zymyli,
Vjollza e zamaku nget.

Por tý n'kafaz t'shterngueshem
Tý t'paska ndrye mizori,
E kurr nji herë nuk t'xori
Me t'lëshue kû zêmra t'thrret.

Ti kurrnji kangë s ja këndove
Diellit kúr nadje çohet;
Zêmra me váj t'coptohet
E me pajtue nuk don.

Ndoshta kujdesi i t'újve
Gjith ket idhnim t'a qiti,
E shêndin t'a shutiti
E vshtira qi i mundon.

T'burguem i bâni gjindja
Veç perse donë me ndie
Njat zâ qi lëshojnë me hije
Qi t'kënaq e qi t'bân rob.

Çdo krajl i madh nder shpija
Tý t'mba m'u thanë i veti;
Vet bukurija, o i shkreti,
Kênka per jû nji kob.

Persè tu ndêja e t'mëdhajve
Nji shpênd i vogel s ndalet;
Shpêndit i kânde malet,
Çerdhen e t'parve do.

Me at zânin t'ând t'permállshem
Ndoshta ti ankon këto t'vshtira:
Deri sá t'kthejn'e mira,
Bylbyl, pá prâë gjimò.

III.

Por njaj váj qi jé tui lëshue,
Bylbyl, zêmren m'a copton;
Dit'e natä rrij tui prigiue,
Váj per mue! kush mund t'ngushllon?

Gjâma e jote â porsì ankimi
I nji fëmiës qi vetun mbet:
Gjama e jote â si shungllimi
I nji t'zezës qi gjâ s e pret.

Porsì dnesë me futë ne krye
Nana e shkretë qi mbet pá djelm;
Njashtû tine rri tui shfrye
Njat idhnim qi t'u bâ helm.

Puna e jote, o i mjeri m'mbyti
E kerkund nuk m'lên pushim;
Shkoj nji muej, po shkon i dyti,
T'zezat t'tua s kan mbarim.

Tesh nder arë lulzoj qershija,
E me borë dimni po shkon:
Kurr s mbarojn t'zezat e mija,
Gjama e jote kurr s mbaron.

Si t'burguemit n'ishull t'détit,
Kû tallazi thekshem vret,
O t'vîn t'ftoftit o t'vîn t'xétit
Vaji zêmren ja pelset;

E pá prâë n'ankime t'veta
Vajton fisin qi lerg la;
E tu fëmija i shkon si zhgjeta
Mêndja e shkretë se mbet pá'ta;

Njashtû ti rri tui vajtue
N'njat kafaz qi shungullon;
Fisin t'ând rri tui mêndue
T'zín atdhè qi s e harron.

Per fat t'ând, per zogj qi kishe
Ndoshta zêmra, i mjeri, t'dhêmb;
Me e pasë dijt'te mjerët kû rrishe
Kerkue t'kishin gêmb mbî gêmb.

Me e pasë ndie njat zâ qi lëshoshe,
Me e pasë ndie njat vajin t'ând,
Kishin ardhë kûdo qi t'shkoshe,
T'kishin lypun kând e kând.

Njat váj t'ândin tui kujtue
Pá mbyllë syt kan shkue sá net;
Pvetshin hânen tui gjimue,
Pvetshin hýjt per prind te yet.

Por aj kob qi hâna e dijti
E njaj váj qi hylli pau,
T'shkretve n'vesh kurr nuk ju mbrrijti,
E kurr zêmra nuk ju dau.

Me dijtë hyjt me bisedue,
Me pasë sy qi me dérdhë lot,
Vajin t'ând ju kishin prue,
T'kishin kjaë per jet'e mot.

Neper fush'e neper shpija,
Me zitië qi s nep afat,
Rreth e rreth t'kish ardhun fëmija,
Kjámun t'kishte i ngrîti fat.

IV.

Por ça ká toka, bylbyl, ndrron moti;
Ankimi e váji nuk âsht i zoti
Per gjithmonë zêmren me n'a coptue;
Fillò me gëzue.

Mbas bóret t'dimnit çilet prêndvéra;
Nji ditë nuk gjindet qi s po ndrron éra;
Sêndet qi patme janë tui mbarue;
Fillò me gëzue.

Tui dnes'i vorfni se e mbëluene t'kijat,
Me ankime t'veta mbushë rrugët e shpijat;
Lecim por s'mbramit gjên tuj punue:
Fillò me gëzue.

Kjájn' fëmiën e dekun prindt e shkretnuem
Me'j váj qi duket se s ká t'pajtuem;
Por zêmren moti jau ndrron tui shkue:
Fillò me gëzue.

Nder ishuj t'detit kján i burguemi
Per fëmië, per grue qi s shef i shuemi;
Por prap durimi ká me ja prue:
Fillò me gëzue.

Shpênd tjerë burgosi sá herë mizori,
E ríshtas jashta dikúr i xori;
Nder fush'e male janë tui flutrue:
Fillò me gëzue.

Flutrojnë nder male, flutrojne nder lule,
Flutrojnë kû çerdhen motit e ngule,
E kangët e parshme nisin me këndue:
Fillò me gezue.

Nder zogj qi kishe ndo'j herë do t'hasin,
Nder pêmë, nder lule bashkë me'to ngasin;
Per tý t'vorfnuemit rrijnë tui shpnesue:
Fillò me gëzue.

Bylbyl, ky shekull ór'e ças ndrrohet:
Bijnë poshtë te nêltit, i vogli çohet;
Edhë natyra po don m'u ndrrue:
Fillò me gëzue.

Krajlniët mâ t'moçmet ndrohen me t'réja,
E nji mij popuj ránë porsì rrfeja;
Po kthen motmoti qi pat mbarue:
Filló me gêzue.

Porsì motmoti ndrrojmë dhe na vetë,
Herë herë gazmohna, herë rrijmë te shkretë.
Por vaji e ankimi kan per t'u shue:
Fillò me gëzue.

Mbas vájit t'tashem ká me t'ardhë shêndi,
Ká me t'a shëndoshun zêmren gazmêndi;
Per máll, si motit, zânë ké me e lëshue;
Fillò me gëzue.

Kúr t'shkojsh nder fusha, kúr t'shkojsh nder male,
Afer shpiës s'ême hovin t'ând ndale;
Mahnit', at zânin t'ând tui prigiue,
Kam per t'u gëzue.

I tretuni.

I.

Me shí pshtjellun acarija
Permbî bjeshkë po shungullon;
E prei maleve stuhija
Ujët e dëtit e pervëlon.

Mal e rê, porsi dy zdapa,
Ngrehin luftë qi gjâ s e pret;
Gjimon moti e par'e mbrapa
Mnershem rrféja po kerset.

Por këjo gjamë qi bân natyra,
Këjo duhië qi s ká pushim,
E këtaj zêmres â pasqyra,
Â pasqyra e vájit t'im.

Porsi'j ujk qi naten turret
E mbas deleve luron,
Kerkon mal e kerkon shkurret
Déri sá ndo'j vath'e rmon;

Kênka thanë m'u lëshue mizori
Mbî krye t'êmin pá nji faj;
Kênka thanë me pshtue fajtori
E me hup kush s â si aj.

E me lanë njat vênd qi driten
E këtij shekullit m'perftoj,
M'u largue prei asish qi m'rriten,
Qi kurr zêmra si harroj

O ti diell, qi paa nji hije
Mbî Bjeshkë t'Nêmuna shkelxen,
Per mue ndoshta atò shkamije
Ské me i shndritë kah shkon e vjen.

Val'e Drinit rrotullore,
Qi per mal e fusha bje;
E ti e Buenës rrjeda qetore,
Jo, s do t' m'shifni kurr atjè.

Por si rê qi tretë duhija
M'ikë, o Shqype, vêndi i jot;
E kurr mâ nder dit te mija
Ndoshta n'ty nuk piqem dot.

Lamtu mirë, o mori Shkodrë!
Lamtu mirë, o ti Cukal!
Zhduket Buena nen nji kodrë
Zhduket Drini nen nji mal.

Lamtu mirë, o ti nanë shkreta
Qi me t'vshtira m'rrite kaq,
N'kohë mâ t'mirë per tý un treta,
Kúr pleqnija kerkon paq.

Veshkn'ju, lule, qi ju vûna
Me kujdes n'at kopshtin t'êm;
Tretni, zogj, qi'j ditë ju xûna
Tuej flutrue gêmb mbî gêmb.

E ti grunë, qi muell buqari
Me djersë t'ballit e t'punoj,
Thai per hanë, o te mbëloftë bari,
Se un tý kurr mâ nuk t'kerkoj.

Por ju, dele, qi blegroni
N'bjeshk'e n'vrrî me tuba shpesh,
Shton'ju, shton'ju e lerg m'i çoni
Per tregtarë do bashka lesh.

Hapi n'bjeshkë, çetinë mbretnore,
Hapi gêmbat kând e kând;
Trashu, shpardh, me trup e lëvore,
Lëshoju, bré, me at shtatin t'ând.

Ndoshta'j ditë n'nji breg te thyeshem
Ndo'j lundric' o'j barkë shtegton;
Drunin t'uej, per shêj t'mallënjyeshem
Barka o lundra m'a difton.

II.

O terr i kësáj shpélles,
O hekra t'shterngueshme,
Ju falem! mâ t'kthélles
Nder gropa t'shêmptueshme,
I falem, se shqimit
Ju m' hiqni trishtimit

Ky diell, qi këtû shifet,
S'â dielli i Shqypniës;
Kjo dritë, qi këtû njifet,
Â fûndi i terrsiës.
Nuk flet, jo, shqyptari
Si ndihet këtû pari.

E kândshme si véra
Kúr çilin bylbylat;
Permállshem porsi éra
Qi napin zymylat,
Nder lule mâ s'parit,
Â giûha e shqyptarit.

Bylbyla, qi s'ndihni
N'ket t'mjeren shkretië;
Zymyla, qi shkrîhni
N'ket t'madhe thatië
Pá mujtë me lulzue,
S â vênd ky per jue.

Ju njeti galdoni.
Kû â flladi i pelqyeshem,
Kû qetas del kroni,
Kû gurra del rrmyeshem,
Zymyli n'kopshtije
Terbohet nen hije.

Ograja bleroshe,
Kodrina t'lulzueme,
Ti njeti kerkoshe,
O shpêz'e bekueme,
Njat kangë, jo me shfrye
S'â vênd ky per tye.

Këtû váji e trishtimi
Veç ndihen nder shpija;
Këtû ndihet . . . . . tingllimi
I hekrave mija,
E gjama e nji t'shkretit
Qi merr vala e detit.

III.

Po këndon nji djalë te bregu
Permállshem si tui kjaë;
As muzgu i natës as zhegu
Smundet andej me e daë.
Si váj gjithkah i shkote
Zâni neper shkamîj.

Pshtetun mbî bërryl, kah dédi,
Kû s shifet gjâ, me sy
T'perlotshem kqyr', e n'védi
Duket se do me ndry
Nji sênd qi mbrênd' i vëlote
Si grêtha o si gjarpîj.

Këndote nji fushë t'punueme
Me grunë e me barishta;
Këndote nji shpië t'vorfnueme
Kû vajton mbêndë ferishta,
Vajtojnë dý goca t'mjera
Me nji kunatë t'pá fat.

Ndîhej si'j zâ qi fiket
Létas n'gjith at shkretië;
Si nji percjellë muzhiket
Dukej ankimi i tij;
Si zâ lahutet qi éra
E tretë prei kësollet n'shpat.

Ah! pásh at váj qi t'grîni!
Mos e ndal kângen, djalë.
N'zêmrë nji gëzim m'pertrîni
Njaj váji i jyt, nji fjalë
T'âmblë si ndesha e mikut
Qi zêmren t'a gazmon.

Per atdhé t'ând ti, vetun
Neper shkretië t'këtij vêndit,
N'zêmrë pelset, i tretun

Lerg shpiës e lerg gjith sêndit,
O djalë, e n'frymë t'denikut,
N'furië t'kësáj érës, vajton.

Janë xhevahira, o i mjeri,
Lott qi t'kullojnë per dhé;
E per mbî mjaltë â vëneri
Qi t'turbullon n'at fé;
Jan'ár e gur t'páçmueshem
Per nji kunorë n'krye t'at.

Ndoshta'j tallaz qi avitet
Tesh merr prei lotsh nji pikë,
E valë mbî valë prei dritet,
Me njallë nji uzdajë qi â fikë,
Kalon e'j shêj t'lakmueshem
I çon t'shkretnuemit fat.

IV.

O lejlek, o shpênd udhtár,
Qi prei slargut jé tui mbërrîë,
Pásh njat frymë qi merr e t'bár,
Nalu'j herë n'njiket shkretië,
Nji fjalë t'vetme due me t'pvetë,
O lejlek, o shpênd i shkretë.

Ndoshta ti kah jé tui ardhë
Atdhén t'êmin e kalove,
Fushat t'ona me krahë t'bardhë

Kodrat t'onat i kerkove;
Ndoshta n'Drî ké laë atá fletë,
O lejlek, o shpênd i shkretë.

Edhè un n'kopshtije t'mija
Nji lejlek dikúr kam pasë;
Per gjith ditë tui m'ardhë te shpija
Para deret e kam hasë,
Vîte lét te e mjera nanë,
Vîte e lypte'j sênd me ngranë.

E nan-zeza nuk pritote
Fqinit t'vet me ja mbajtë besen;
E per ditë me ça i teprote
Zogut t'bardhë i shtrote truesen;
Hate e pite ashtû gjith vérës
Aj lejlek, e u falte ndérës.

Une vetë me njat fatzí
Nd'oborr t'shpiës sá herë kam ndêjun;
Rrishe e luejshe neper shpië
Pá u merzit'e pá ja mêjun.
Nji pecë t'kuqe i pata qepë
N'kâmbë t'errmaktë qi kishte repë.

Oh! me e paë nji ditë n'këto vênde!
Me dijt'aj i mjerë per mue!
Me'j mîj' t'pvetuna e mîj' sênde
Kishe i mjeri me e rrethue.
Kish t'a shof nji herë.... aj vetë
Kênke ti, lejlek i shkretë.

Mirë se vjen! Vetë Perëndija
T'paska prûmun nder kto vênde;
Se me tý gjith Shqyptarija
Fluturim mue m'erdh, e n'mênde
T'tânë me'j herë njaj dhé m'pertrîhet,
O lejlek, kû shqypja ndîhet.

Ah! m'kallxò, kallxò t'verteten,
A lén dielli edhè mb'at ânë?
A xhixhllojne, si paras, n't'shkreten
Shqyptarië e hyj e hânë?
A lulzojnë me lule t'érshme
Mal e fushë si n'kohë t'at-hershme?

Per njat plakë qi me buk t'rriti,
M'diftò, zog, a mund t'qindrojnë?
A thue kâmben jasht'e qiti
Nder kopshtije qi lulzojnë,
Rreth e rreth tui lypë me sy
Diç qi n'zêmrë ká pá shfry?

Gjamët, e saja tui ushtue
A i ké ndie neper at shpië,
Kúr shkon diten tui ankue
Nji djalë t'shkretë qi e la n'pleqnië?
Nji djalë t'shkretë qi e mjera bori,
Qi n'dhé t'huej ká tretë mizori.

Atjè prap n'at çerdhen t'ânde
Ké me kthye, lejlek, n'prêndvérë;
Njatò vênde qi t'i kânde

Ké me i pámun edhè'j herë;
E n'at shpië kû askurr s'u trême,
„Fal me shëndet" m'i thuei nanës s'ême.

Thuei se e pásh n'udhtime t'mija;
Pertè détin n'nji shkretië;
E kurgja n'ankime t'tija,
Per pos nanës nuk i kam ndië.
Thuei: per tý veç kishte drojë
Thuei..... por ça? ti jé págojë!

V.

Nuk kalon nji nat'e nd'ânderr,
Porsi zhgjanderr,
E shof nanen këtû per brîë;
Me krye vjerrtë, me lot per sy
Rri tui shfry
Njat idhnim qi don me e grîë.

Ndêjun m'duket prep te votra,
Kû me motra
N'dritë t'kandilit qepte e arnote;
Por njat gaz nuk ká qi i shndritte
Kúr goditte
Petkat djalit e shêndote.

Kqyrë njat vênd kû mbrámje rrishe,
Kúr nuk kishe
Fije idhnimit neper ftyrë,
E ngurron si t'kênke gurit,
E, pshtetë murit,
Lott i dalin rrkajë tui kqyrë.

T'kishe dekë mâ mir', o i mjerë,
Thote sá herë,
Afer nanës qi t'desht e t'ruejti;
T'kishe mbyllë me duer te mija
Këtû te shpija,
Njatá sy qi mordja shuejti.

Afer vorrit t'ând nan-shkreta,
Porsì bleta,
Ishte sjellun tui gjimue;
E n'at bár qi kishte qitë,
Per gjith ditë
Ndonji lule kish kerkue.

Po nji lule, o dashtenië,
Qi kish bîë
Per mjedis te zêmres s'ote.
Kishe mbledhë nji fije bîmet,
Qi prei dhimet
M'ishte dukë se djali m'çote..

Kjo pelhurë qi vetun mbëlova
E punova
Nat'e ditë kurr pá ja mêjun,
Kishte mbëlue kocîjt e mië;
Por per brië
Djalit t'êm i kishe ndêjun..

E mandej, si del nji krue
Tui bumue
Rreth e rreth prei brîjes s'malit,

Rrkaj'i ulën lott per rrudha.
— Nuk âsht udha,
Nanë, m'u idhnue per t'zeza t'djalit.

Kúr n'ket shekull n'drit'e qite,
Kúr e rrite
Me njat mûnd qi nep hitija,
„Nji nanë tjetrë, thoshe, ké,
Bir, n'ket dhé,
Nana e jote â Shqyptarija.

Mênd e zemrë per tê shkrîji,
E pertrîji
Nâm e lavd kúr t'i vîn dita".
Mbas fjalësh t'tua per herë shkova,
E t'ndigiova:
Shqyptariën nuk e korita.

Andra e jetës.

Trina.

I.

Molla t'kputuna nji deget,
Dý qershija lidhë n'nji rrfanë,
Kû fillojnë kufijt e Geget,
Rrijnë dý çika me nji nanë.

Krekcë e bré perzie me lisa
Rriten rrotull me çetinë,
Plepa t'but'e qeparisa
Mbëlojnë e veshin at ledinë.

Sushton mali prej baktijet,
S fryn murrlani me duhië;
Paq i kthélltë prej Perendijet,
Paq prej nierit e qetië.

Gurra e lugut veç ushtote
Si lahutë me kângë kreshnike;
E nder pêmë bylbyli këndote
Valle darsmet e fisnike.

Ngreh, bylbyl, n'at hije valle,
Ushtó, gurrë trimneshë, n'shkambije;
Búlk i nates, kungallë, qi talle
Neper gêmba e per lamije,

Këndoni, këndoni Veç prei stanit,
T'ardhmen Trina mbrámje n'shpië,
Tui blegrue nji kîj mbas zânit
T'deles nanë keni me ndie.

Veç prei plehit gjel kokoti,
Me njat zâ qi s ndrron kurr-herë,
Ká m'u gjegjë se â tui ndërrue moti,
Se â tui çue nji tjetrë érë.

II.

U ndie nji zâ te shtegu:
Cicé! del se erdh murgjina,
E mbrapa po vjen Trina
Me'j qingj te sykes ngryk.

E duel me mjelcë te burgu
Lokja, xuer viçin jashtë,
E shega, e létë, si kashtë,
Tui kcyemun u berlyk.

Ju suell oborrit rrotull
T'u u hjedhë me bisht perpjetë;
Deri sá plaka vetë
Rrshanë tu murgjina e çoj.

— —

Moli, tui këndue, lopen,
Tui pritun viçin prórë;
E tambli, bardh si bórë,
Permbrênda mjelcës ngufoj.

Mandej muer kîjin pezull
E e vû me syken n'sanë,
Sá çote tamblin anë
Zoga me xé do pak.

Muer edhè krânde e cokla,
E Trinken muer per brië:
Ish lodh: i dhimte nd'ijë,
E kishte mollzat gjak.

Vûni do krânde n'votrë
E fryni n'zjerm qi ish ndalë;
Thej pshesh me tambel valë,
E mbushi kupet plot.

Pshesha me kollomoqe,
T'mirë edhè per zotnië,
Kúr don per rob e shpië
Me i fal' i madhi Zot.

E hangri Zoga shiëshem,
Por Trina s hangri gjâ,
As lokja, qi ishte vrâ
Mbas çikës, nuk hangri dot.

Por tírte ndêjë te votra,
Tui kqyrë me zêmer t'plasun;
Tui nduk'at shllungë te rrasun
Ju mbushshin sýt me lot.

Kúr nji mbas nji pranë zjermit
U lodhne gjumit fëmija,
U çue, e t'dy, si kîja,
Mbî t'shtruemen i vêndoj.

E tírte prep te votra;
Pêj tírte per xhubleta;
E i dukej se tu këneta,
Se n'shpélla me drangoj.

Tírshin dhe shtojzavallet
Tui luejtë pá-mêjun gíshtat;
Siellshin me pleq ferishtat,
Ndoshta edhè fëmiën e vet?

E shkoj me i paë, tui pritun
Driten e pishës me dorë:
Ngrykas, si dy qellorë
Me krahë pá pupla i gjet.

III.

Cicé, shka ká sot Trinka
Qi po priton m'u çue?
Zgjoje me dalë me mue,
Me lëshue baktiën e vet.

— Bij', mos e prek, se njomja
Tash â tui folë me Zojen;
Lên zân e mos çil gojen
Se e lumja Zojë t' bertet.

Qe prifti, nanë, qe dajat
Mbas tij, me qíri n'dorë;
Katundca me malcorë
Sá shpija nuk i xê.

— Rri, bij' se sunte Trinka
Po shkon me bûjtë te Zoja;
Merri këto lule e çoja
Së lumes dhuntië per tê.

Zoga.

I.

Nper ograjë po këndojnë bylbylat
Si tu'u prrallë me shoqi shojnë;
Drandofilleve zymylat
T'kândshmen erë dhuntië ju çojnë.

E nalt n'qiell mâ e bukur hâna
Rreze t'paqta shkon tui shkrîë;
Maje bjeshkve fillon Zâna
N'valle shoqeve m'u prîë.

Lodhë prei vègësh, prei rranjesh shpijet,
Si u bâ natë, ndêj Zoga n'votrë;
Ndêj m'u xé me drû dullijet
Qi kish bâ nper mal, pá motrë!

E kuvêndte me nanë locen,
Si pergjumshem, ndonji fjalë,
Déri sá brîë votrës gocen
E muer gjumi dal ka dalë.

Fjet brîë votrës: e kúr shkëndija
Shndritte at fëtyr'te pá travajë,
Ejëll prei qiellet ulë te shpija
Dukej faret fëtyra e sájë.

Herë n'at gjumë tui qeshun dukej,
Si m'u falë herë doren çote;
Herë permállshem n'védi strukej
E n'fëtyrë gjaku t'tân'i vëlote.

(Ngrîmun n'ár, mbî'j pullalië,
Nen balkue nji beg kish dalë;
Holl'e i giatë porsi silvië
N'rrugë nen gardh ish dukë nji djalë.)

E nan — bardha tui shikjue
„Flêj me egjuj, thote, o bië,
Pushò shtatin me i ndimue
Lokes s'ate neper shpië".

II.

Prei nen nji tjegllet kish dalë si j trá
Kû nji mij' tésha vëloshin pá dá;
Permbî shpië ndîhej tui rrahun troka
E ushtote toka

Prei kâmbësh t'baktiëve. Ká dalë Harapi
Heret, e shpatit delet ja hapi;
Ká dalun Mica me lopë te mëdhaja
Neper ograja.

Kúr u zgjue Zoga vojt te balkoni,
E pau se bleta vëlote te zgjoni;
Pau se n'at náde poshtë nji lavruer
Kish bâ nji shpuer.

Tui sjellun krahnin këndote me védi,
E i rridhte krahve si nji valë dédi,
Kû shndriçem dielli lëshote si zhgjeta
Rrezet e veta.

Rreze, flak'arit. Por rrotull fëtyra
E fushës kish ndrrue; kish ndrruemun zyra
E bîmës e e pêmve; permbî balkue
Déri kish ndrrue

Érë filcigêni; po i vîte j tjetrë
Erë: makthit. E rruga e vjetrë
Nen shpië, mbas gardhit, por si nji dritë
Shkote tui qitë.

Nuk e kish vrúmun kurr nder dit t'veta
At rrugë n'balkue. Ktheshin me çeta
Asajt katundsit tui dalë pá praë
E ajò s kish paë.

U nis te puna merziçem. Nisi
Nder pêj sovajken, e shpata krisi,
Cirlikne rrotllat posht'e perpjetë
Nen kâmbë te shpjetë.

E vojt n'dritore prap. Ndoshta begu
Ká mbërrîe te rruga e pret te shtegu
Veshun me t'arta, mbî j pullalië,
Per bukurië.

Nuk ishte begu: nen dielli t'valtë
Veç dý dallëndysha bájshin do baltë,
Balt'e kashtare per çérdhe t'vet,
Se shën Ejëlli â nget.

Ndoshta po avitet nji djal'i rí,
I holl'e i giatë porsi'j silvië,
Me rryp rreth brêzit, me nji gjashtore
E'j kacatore.

Nuk erdhi djali: veç dy bylbyla,
Nji n'drandofille, nji nder zymyla,
Permállshem thrrasin, e shoqi shojnë
Me kângë gazmojnë.

III.

Vîjnë dallëndyshat porsi éra
Pertè dét te çérdhja e vet;
Vîjnë bylbylat kû prêndvéra
N'pýje t'veshuna po i thrret.

Se qe pêmët kan êndun lulet,
E u vesh fusha me blerim;
Létas prroni malit ulet
Daë prei bórës qi i nep ushqim.

E, i dishruem, bje per fushore
Me rritë bîmen per gjithvênd,
Kû 'j érë akullit mizore
Kishte hupë lulzim e shênd.

Edhè ti prei asáj qi t'rriti
Dáju, vash', e mos vajtò;
Me nji veshë, qi kurr st'a shndriti
Paras, shtatin hijeshò.

Bashkë me lule lén dashtnija,
Me kângë t'shpêndit qi galdon;
E prêndvéres bukurija
Bashkë prei gjumit t'tan'i zgjon.

Del, o bij' prei shpijes s'ate,
Del prei t'vorfenit katund;
Njajò flakë qi n'zêmrë pate
Do t'percjellin tjeter-kund.

T'pret nji zêmrë flak'e shkëndija,
Pret me t'ânden m'u bâ nji;
Sá jetë t'apin Perendija
Mos m'u dámun kurr prei 'si.

T'lypë nji bes'e t'a nep t'ndershme
Dora e unâza qi t'vên n'gisht;
E ndermjet pr'at besë t'gjithhershme
Â dorxan' i Lumi Krisht.

Sogjetarë, porsi furija
E nji rrfés qi qetat shpon,
Janë të qiellit nêlt ushtrija,
E n' dorë shpata ju veton.

E din idhun rregj Daviti,
E dijnë lott qi pá prâë qet
Kur shef morden se kositi
An'e mb' anë krajlniën e vet.

IV.

E kândshme âsht hâna
Kúr del me zâna,
E n'tokë me dritë perndaret.
Hyjzit qi shndrisin
E qi shetisin
Nper qiell, janë t'bukur faret.

Kúr del agimi,
E rruzullimi
Me'j dritë kuqloshe mbëlohet,
E permbî kashta
Shndritë pika lashta,
Zêmra per máll gazmohet.

Âsht i madh shêndi
Kúr ndîhet shpêndi,
Nder pýje tui pingrue;
E knaqshme â 'j lule
Kúr ju perkule,
O fllad i lét, me e lmue.

Por s i giet qielli,
Nuk i giet prílli,
As fllad qi shetitë lulet
E me érna veshet,
Foshnjes qi i qeshet
Nanës, kúr mbî 'tê perkulet.

Lokja.

I.

E n'balkue mbaruene lulet:
Shurdh' â vêndi e shpija tytë;
Jo, me loken nji e dytë
Neper shpië mâ nuk u gjet.

Vetun zbardh'e vetun erret
Me krye n'hî e shumja plakë;
Nji dorë krânde me i bâ flakë
Permbî votrë kush s ja qet.

E disprohet me vetvédi
Qi nuk bâni kurrnji djalë:
Sot e réja i kishte dalë
Bashkë me dritë per drû në shpat.

Kish mbájtë zjermin ndezë mbî votrë,
Ja kish njomë njat buk e mjera;
Edhè lokja me gjith tjera
Kishte dalë me petka n'shtat.

Kish shkue motin si prêndvéra
Me ndo'j fëmië tu'e kalamêndun;
Ishte knaqë tui e permêndun
Tash e tash ferishta n'djep.

E disprohet ke i ve mêndja
Ór' e ças te Trina, e shkreta!
Ja lypë mórdës n'ankime t'veta,
Por mizorja nuk ja nep.

II.

U shty vjeshta e krisantemi
Vetum vorreve lulzon;
Landët e pýje, gjith kû kemi,
Tui fry veri po i cungon.

Ndrron prei dimnit landa veshen,
E lëshon gjetht qi para pat;
E, per mëshier, duhiët qi ndeshen,
Ja çojnë t'vorínit me i bâ shtrat.

Bite bór' e fryte véri
Tui çue akull per gjith vis;
Nêlt orteku ushton per mnéri
Tui fundue çetin'e lis.

Me dý cokla n'votrë plaka
Rri gjith naten e vajton;
Rri me duer kah ndezet flaka
Porsi nieri kúr uron.

E shikjon nji dritë t'venitun,
Vron pasqyren e jetës s'vet:
E lerg Mórden tui kositun
E kujton e pran'e thret.

U ndie'j frymë permbrênda shpijet
Porsi érë qi vjen pá shkas;
E, n'at muzg, nji vegim hijet
Lokes n'votrë lét ju qas:

Permbî plaken krahët i uli,
E ngryk t'shuemen e shterngoj;
Buzët t'shpulpueme n'báll ja nguli;
U ndal drita e ajó mbaroj.

I mbetuni.

Edhe shtâza po gazmohet,
Edhe bari mungullon;
N'shênd natyra gjith po çohet,
Veç ti, i mjeri, po gjimon.

Kâng'e valle tui bashkue
Shênd prei gojet gjithkush qet;
Veç i vorfni tui dertue
Porsì i huej â n'gjinië t'vet.

Tui ankue per t'zeza t'veta
Per gjith derë tui lypë kerset;
Per'tê t'dhimtun kerkund s gjeta:
Porsí i huej â n'katund t'vet.

Lodh'e ûnshem, kúr vjen nata,
N'prêhen t'nanës me shkue kujton;
Edhé nana i diq e ngrata,
E kush t'vorfnin s e ngushllon.

Bab', oh! babë! sá herë ndo'j trimit
Do me i thanë tui derdhun lot;
Por per'têne â fjalë trishtimit,
Â nji fjalë qi permêndë kot.

Por dhé t'vet tui dalë n'ushtrië
Rrebtë qindroj i jati e diq;
Sot i vorfni askund nji shpië,
Nji copë buk s e gjên nder miq.

Ah! ti njome, o njome e mjera,
Dit' e natë qi po vajton:
Kund nder miq nuk t'çilet dera,
Kerkush vajin s t'a pajton.

Dit'e natë pá buk e shpië
Shkote i vorfni andej e këndej,
E prei t'pasunish zotnië
Nji fjalë t'mirë kerkush s ja kthej.

Kû ké baben me t'ndimue?
Kû ké nanen me dérdhë lot?
Tý gjith robi t'ka harrue,
Kerkush s do me t'dalun zot.

Tui raë bórë, tui frye murrlâni,
Mjet dý vorreve si'j lis,
Afer gropës qi vet'e bâni,
Djali i vorfen u molis.

Afer nanës u shtrue me fjetun,
Afer babës kerkoj pushim;
Kurgjâ t'ngrîtin s kâ me e gjetun,
T'xét e t'ftoftë skan me pasë ndrrim.

Me njatá qi veç e doshin
Trupi i t'vocerrit pushoj;
E n'lumnië qi atá po gëzoshin
Shpírti i njomes fluturoj.

Shtegtari.

Neper male e neper fusha
Pá pushue, pá xanun vênd,
Perpîn rrugen si harusha
Nji shtegtár me gjith gazmênd.

As katundi mâ i pelqyeshem,
As gjyteti nuk e pret;
Porsi'j zog merr rrugen rrmyeshem
Shpejt e shpejt per vênd të vet.

Dit'e natë thekshem tui shkue
Neper dhena mbetun shkret,
Kurgjâ s'mujti me e hutue
Tui bâ rrugë per vênd të vet.

N'pikë të zhegut nen ndo'j hije
Ndêj prej s xétit qi e pelset;
Por me t'shpejt'u vûe per fije
Tui bâ rrugë per vênd të vet.

Bâshin darsma neper shpija,
Lutshin festa per katund;
S ju di darsmave hitija,
S e pret festa jo kerkund.

Fest' i dukej nder mâ t'mirat
Shpija e vogel qi dishron;
Shênd i bâheshin të vshtirat
Tui shpejtue per shpië qi don.

Mbas nji fushës e pertè malin
T'mjer' shtegtarin shpija e pret;
Tui e pritë, te dera dalin
Per gjith mbrámje robt e vet.

E shikjojn' gjith kah merr syni
A po duket baba kund;
Dér sá nata mbrênd' i ndryni,
Kúr xhixhllojshin dritët n'katund.

Ec, hitat, shtegtár i ngrîti,
Se mbas fushes qi mbaron,
Shpija e jote gadi mbërrîti,
Shpija e jote qe flakron.

N'buzë të mbrámjes per nji breshtë
Aj shtegtár pá dijt'u gjet.
Kúr per s'lerg nder lisa t'shpeshtë
Zâ i venitun n'vesh i vret.

Vojt e syni kah del gjâma
Pá mêndue per shpië të vet:
Nji grue shtrî kû u çilte lama
E dy fëmijë permbyzun gjet.

Zêmer-dhimshmi tùi u afrue
Kqyrë kush ishin me kujdes:
Ju muer fryma, n'fëtyr'u ndrrue
E raë n'tokë porsì kush des.

Shum dit pritne: anì prei fisit
Me i dalë para u nisne truç;
N'rrugë mbet grueja brî nji lisit,
Edhe fëmija ráne lmuç.

Tui bâ rrugë ne e nesre shkote
Nji zotnië per at t'zí vênd;
Gruen e fëmijt permbyz i mbëlote
Njaj shtegtár pá gojë pá mênd.

Vorri i Skanderbegut.

Diq i Madhi: askund n'ushtrië
S e shef mâ jo kurr mizori;
Rrebtë si para s shndritë, Shypnië,
Njajò shpatë qi sá herë xori.
Frig'e mnerë kerkund s na mbeti
Qýsh se né na u rrxue gjyteti
E gjith fisin e rrênoj.

Diq: vorfnisht n'njat vorr â mbëlue
Pá lumnië mâ i madh luftari:
Fisi i jonë me tê u rrenue,
Me tê diq per luftë shqyptari.

Bashkë n'at vorr â mbëlue Shqypnija
Deri sá t'a thrasin mnija
Me e thaë doren qi e turpnoj.

Si krismë luftet gjith u hapte
Neper fushë te njatij vorrit;
Kush per têrr andej u kapte,
Ndijte 'j duhmë si duhmë toborrit,
Shoqe m'shoqe shpata kriste,
E kalorë, ushtrië qi u niste,
Merrshin hovin per at vênd.

Edhè u dukte se luftote
Shpirt me shpírt per atò fusha;
Trupi n'vorr ndoshta ju shkote
E atà u hidhshin si harusha.
Lypshin luftë per vênde t'veta,
Per djelmnië çalltorë si zhgjeta
Tym e flakë lypshin me shênd.

Lerg e lerg do brima ushtoshin:
Varza e grá me flokë të shprishun
Afer vorreve u rrethoshin
Tuj bâ váj e tu'u dermishun.
Kjájshin t'mjerat se temeli
I atdhent u tund e i shkeli
Kombi i huej nen kâmbë të vet.

E nget vorrit t'Skanderbegut
Rrite 'j zojë me futë në krye;
Prei mjesnatet e n'pikë t'zhegut
Shqyptarija rri tui shfrye;
Tui derdhë lot e tuj vajtue
Rreket t'dekunin me sgjue
Qi ká n'báll: lumnië, pushtet.

E prej vorrit t'ktij farë trimit
Mêrrte uzdajë per vedi e mjera.
Te ky ltér i dashunimit
Niste djelmt per luftna tjera.
Njitû shpesh u çil ushtrija,
Njitû i njifte trimenija
Kombt'e huej me i ndalun n'cak.

Rreth e rreth mâ e kândshmja érë
Drandofilleve ju ndîhej,
E n'ket vorr t'shugruem n'prêndvérë
I natyrës gazmêndi shihej:
Lott e shêndin e Shqyptarit
Njiky vorr i dite s'parit,
Njitû shfryte i rí e plak.

Con, o trim, e mbî t'tú vllazen
Sielli syt qi xhixhilloshin;
Kqyr sá kobe n'ta po shprazen;
Kqyr se kombeve qi t'droshin

Sot mbî né ju mbet parîja.
Jo, t'bâj bé, s â kjo Shqypnija
Qi ti rrite me krah t'and.

Saá do mue m'a rrit trimniën,
Forcom krahin me luftue;
Me gjak t'êm une Shqypniën
Prej kso kobesh due me pshtue.
Me ket parzem un anmikun
Do ta'pres, deri sá t'fikun
T'a shofë bota kand e kand.

Mahmud Pasha

në Mal të Zi.

N'kâmb', o Shkodrë, o nan'e drangojve
Lé prei grykes t'martinës, prei çelikut!
Maje bjeshkve, nder shqype, e n'fund t'shtojve,
Kû buqari shqyptár avullon,

Qit kushtrimin: O Lekë, kundra anmikut
Me nji hov, me nji zemrë permblidhn'ju;
Pertè Cemin si j nieri t'anë hidhn'ju:
Shqyptarija, o fatosa, ju fton.

Porsi bisha prei ûjet ja rrîni
N'megje t'ona, qi s preken, i hueji;
Mb'ta, sokola! kah bjeshka e kah vrrîni
Hapi kthetrat, o Shqype, mbî ta.

Çart' e idhnime nder vedi, deh shueji
Para lterit t'atdheut, o Malcië:
Me gjak t'zêmres, me krye pertrijë
Trashigimin qi i pari na la.

E flamorin, qi i shndritshem ushtríve
Se kje jeta ju prîni n'gadhnjime,
Xien'je, o Hoten, kulshedra e malcíve,
Xiern'je, hija e t'dekunve e pret.

Dér sá t'rreket me dhun'e trathtime
Me i vû kâmben i hueji shqyptarit;
Sá t'kujtojn' se nder pronjet e t'parit
Nji kind t'vetun perdhuni n'a shklet,

Kjoftë mallkue kush merr nuse te shpija,
Kush vên berret perpara n'kullosë,
E kush qét i mberthen nder hollija,
E kush vaden nder t'mihuna lëshon,

Pushk'e e shpatë janë parmênd'e janë kosë;
Me eshtna t'huejve do t'miellet kjo tokë,
Me gjak t'huejve tuj rrjedhun do vokë
Ngrîja e mordes qi rrethas zotnon.

Çou, o Grudë, e trimnín e perhershme
Njálle sot kundra anmikut, e shtyji,
Shtyi djelmoçat, stuhín e permnershme,
Me rroposë ça Shqypnija mallkoj.

Se nji zâ shungulloj kû rri Hyji:
Delni, o t'huejit, prei vêndeve t'ona;
Tjetrë ligj'e flamuer jo nuk dona:
U betue Shqyptari e ngurroj.

O Kastrat, porsì rêja mizore
Rrebtë n'ushtrína t'anmikut ti ndeshe,
E dermove, rrufé bumbullore,
Gjithshka hase n'at rmyeshmin udhtìm.

Orët e malit bertasin: oh njeshe
T'rrgjanten shpatë qi kje trama e gjithkújit;
Rreth e rreth neper çetat e t'hújit
Sielle morden, siell gjam'e mjerím.

Se prei thepash t'shkallmuen t'Veleçikut
Synojnë Shkrelsit atdhén, e nji gojet
U betuene gjith mbarë kundra anmikut
Burr'e fëmijë me luftue te jet.

Xhixha xhixha nder sy si shqypojet,
Maje bjeshkve Kelmêndi u rreshtue,
E n'breg t'Cemit me gisht tuj shênjue:
„Vorri i t'huejvet â ktune" bertet.

Por kush ecë para ushtríve tuj lëshue
Flakë prei shpatet, si rrfeja kúr shkrepet
Mbi Bjeshkë t'Nêmna, vesh'arit t'kullue
Porsi dielli kúr vete n'prêndim ?

Suka e male kalon e nuk epet,
Kalon prroje t'perlyem me gjak t'huejve;
E tuj vruemun rrezikun e t'tuejve
Mb'tênе, o Shqype, vrapon fluturim.

N'rrethe t'Pejës e tu shkami i Kavajes,
Prej Prishtinet e n'breg t'Adriatikut,
N'fusha bâsa e nder kerzha t'bungajes
Vrâçi i tij prej gadhnjimit hinglloj.

Para lterit t'Shqypnís kundra anmikut
Rrahi bén porsi burrat, e ngrîni
Rrfén e luftes qi Francen pertrîni,
E tallaze rreth Bosforit çoj.

Mahmud Pasha!... Qe n'vorr Skanderbegu
Ngrehi kryetin te kisha e shë Nkollit,
Kqyri nipin luftues ndêj'te shtegu,
E lumoj, e ndoq gjumin e vet.

E Karl Topja rreth bregut t'Devollit
Kerkon rrashten qi i hoq Shtrashimirit,
E per çerpet tu'e rrokë „njatij nierit
Ktû t'paçë lanë per therore un" i flet.

Por pse u zbut ajó ftyr' e terrtisun
Si grykë détit kúr hullet shtergata?
E nder male kaq rryeshem tu'u nisun
Pse sot vrâçi mzi gjurmen e ndrron?

Herë mbî prêhen t'fatosit bje shpata
Kpuçem, si mbas nji luftet t'pádáme;
Herë permállshem tui kqyrë, si degáme
Vetë me vedi me ngrehun fillon.

Me kosë n'krah, mbî nji kál si vetima
Kish pá morden se u qaset Shqyptarve,
E lukmueshem nder gjith atà trima
Zgiedh per védi kê dáte mâ trim

Pau, e njitas mbas t'nismit t'ushtarve
Shtegon Pasha, e i perkrahet mizores;
N'flakë t'letines, kû i biri i malcores
Korrë anmikun, ja behë fluturim.

„Nana morde", po i lutet, se t'tuejit
Jena t'gjith qýsh m'at ditë qi u perftueme;
N'prak t'gjith dyerve e n'votrë t'gjithkuejit
Hieja e jote mbretnore zotnon,

„Nana morde, nji gjam'e shemptueme
Prei ferishtash kah ti qe po siellet:
Vashë, dje nuse, sot n'futa po pshtiellet,
E pleqnís sot urojma mbaron.

Per ta vetun therore un tý t'kjosha,
Per jetë t'tyne qe t'êmen pelqeje;
Edhé mujsë, i koritun û vosha
Mos m'a kqyrish ket ndérë si po t'ftoj".

Dau se u zbut ajò tymen gjith neje;
Kqyri Pashen tuj qesh', e llastore
E muer ngryk. Por n'at kosen gjaksore
Ndeshi qafen e n'tokë rrokolloj.

Mustaf Pasha

në Babune.

E prâne vallet nder male unjîë,
E ushtima e pushkve nder lugje mêjti;
Nder festa e t'kreme n'fush'e n'malcië
Burrnimi u dêjti;

E djerr â toka: krrut nder livadhe
Shkon kau, e avllin qi del prei arve
Érton, e nepet per stinë të madhe,
Per rreth t'kularve.

Por m'zgiedhë mberthye kulartë pushojnë
Vjerrun nen trena, e rri n'gardh parmênda;
E n'mal pá nieri berret firojnë,
O dridhen mbrênda

Vathit, kúr ûnshem siellet ulkoja,
E rmnon me kthetra dyert qi barija
Dikúr pertrîni, sot húll e zoja
Pá burrë te shpijæ.

Mbas tejet, Shqype, burrat flutruene
Nder male t'reja, n'nji lugje t'ré:
Gadhnjim o deken tuj lyp'u lëshuene
T'gjith per atdhé.

E luftojnë rrebtas: nen breshen plumbit
Qi karajfilet lëshojn'e bershanat,
Turren, o Shqype, si rrjedha e lumit,
Trima si zanat.

E pasha, ndêjun mbî thasë t'florîve
Nder valle jevkash, n'lodrë dudûmash,
Tallet i knaqun prei zânit t'fqîve,
Si qên mbas trûmash.

O pjell'e keqe! o dhun', o kóre!
Qe shtojzavallet, pá e dijt', po kcejnë
Me tý e zgerdhîhen, e'j kângë mortore
Nen zâ shperthejnë.

Óra e shqyptarit t'lëshoj, e fatosat
Qi në luftë, pá shkrepun, shkrîne n'marrië,
Gjikim po lypin, e thekshem kosat,
Shpírtna me mnië,

Sjellin n'shpië t'ande. Qe Mehmet Begu,
Eshtna t'shpulpuemun, mbî vorr tu'u çue,
Idhun prei s'lergut t'thotë: „ktûne â shtegu
Me folë me mue.

Ktû t'prita ç'motit: ktû do t'paqohet
Vaji i nji fêmnës qi n'mjerim lëshova,
Pá faj; shqyptari ktû do t'kujtohet
Se hupës nuk shkova".

E prei gjith fushash bâjnë valle t'mnershme
Arët e livadhet qi'j ditë grabite:
Sot, vonë, mâ t'rrebshem per faje t'hershme
Gjikimin prite.

Del, mizuer, këndenaj, del; prei merzijet,
Zgaq i perbuzshem, Shqypnija t'volli:
Tý shpina e détit, tý, vênd robnijet,
T'pret Anadolli.

Málli per atdhé.

Nder njikto vênde per bukurië
Dhén t'êm i shuemi jam tui dishrue;
N'gjytete t'hueja, porsi n'shkretië,
Rrij tui gjimue.

Â e bukur fusha kúr çilë prêndvéra,
Lulzim ká kopshti kúr lulet dalin;
E drandofilles nder fushë tret'éra
E pertè malin.

Por gjith këto t'mira ngushllim nuk m'apin:
Per atdhé t'êmin zêmra po m'shkrîhet;
Njatjè kúr mêndja lëshon ndo'j herë vrapin
Shêndi i pertrîhet.

Nder lisa t'pýjve, bylbyl, tui këndue,
Per çérdhe t'ande po bân ankime;
Mue, i mjerë bylbyli, po m'pergián mue
Me kto dertime.

Sá herë nen hije t'nji farë çinarit,
Afer nji kronit qi i shkon per brîë,
Per vênd mêndohem, kû ndodha s'parit,
N'váj tui u shkrîë.

E pves tui kjámun éren e kronin
Per fush'e male kû mêndja m'vret:
Por tui rrjedh'uji, si e ká zakonin,
Gjimon e s flet.

Prei mâjes t'malit shikjoj lerg fushen
Kah dij se â fisi qi jeten m'fali;
Por prei trishtimit me lot syt m'mbushen
E s mund t'i ndali.

O bjeshk'o male, fusha t'bekueme,
Kû vetë herherna per shetië shkoshe;
O Maranaji, o Buen'e mbëlueme
Me bîmë gjelbroshe.

Kúr kam me u gëzue? Nder njato kësolla
Mâ e pagjt'e e kandshme m'u dukte jeta;
Nder dhéna t'hueja, kû mbrapa u solla,
Veç trishtim gjeta.

N'a dha né t'shkretve vetë Perêndija
Mállin m'u pamun, me ndjêjë n'nji votrë
Grueja me t'shoqin, me prinden fëmija
E vllau me motrë.

Njaj zêmri nierit nuk kâ qi udhtimin
Per mirakande merr me u bëgatue;
Lerg teje, o Shqype, kush lypë gjallimin
Po do mallkue.

Do vorre t'réja ndodhë qi m'kallxojnë
Ndoshta tui kjámun prei dhimet gjindja;
Njitû, do t'm'flasin, t'rrijn e pushojnë
Vllaznit e prindja.

O Prind, o vllazen! te'j vorr me jue
E gjáll e i dekun une do t'rrij;
Sá do n'giuhë t'ême kan me m'urue:
„Dritë pastë n'lumnië".

Giûha shqype.

(Gustav Meyer-it.)

Permbi zâ qi lëshon bylbyli
Giûha shqype m'shungullon;
Permbi érë qi nep zymyli
Pá daë zêmren m'a ngushllon.

Nder kómb, tjerë, nder dhéna tjera
Kû e shkoj jeten tesh sá mot,
Veç per tý m'rreh zêmra e mjera
E prei mállit derdhi lot.

Njikto giuhë qi jam tui ndie,
Janë të bukra me temel;
Por prep këjo, si diell pá hije.
Per mue t'tanave ju del.

Edhè zogu kerkon lisin
Mbî shpië t'artë ku rri me mbret;
E shtegtari dishron fisin
Permbî vênd qi s âsht i vet.

O Shqypnië e mjerë Shqypnija,
Plot me burra e trima plot
Ti'j dit'ishe; por lumnija
Qi ké pasun nuk â sot.

Nen njat tokë qi t'a shklet kâmba
Zân e t'moçmeve veshtò:
Per bij t'tashem, porsi e ama
E t'koritunve, gjimô.

Nâm e zâ, qi kishe, t'treti,
E veç turpi e mârrja t'mbëloj;
Per lumnië veç kóre t'mbeti
Qysh se fara e mirë mbaroj.

Por gazmô nder gjith kto t'vshtira
Persè endè s sharrove kret;
Diçka t'mbet nder atò t'mira
Mbas dý mij e mâ shum vjet,

T'ka mbet giuha qi po ndîhet
N'fush'e n'mal qi ti zotnon;
Gjith kû hija e jote shtrîhet,
Kû shqyptari zân e lëshon.

Prei Tivarit e n'Preveze
Nji â giûha e kómbi nji,
Kû lêshon dielli njato rreze
Qi veç toka e jote i di.

Kû n'breg t'Cemit rritet trimi
Me zbardhë, Shqype, zânin t'ând,
E kû i Drinit â bunimi
Qi shperdahet kând e kând.

Geg'e Toskë, Malcië, jallija
Jan nji kómb, m'u daë s duron:
Fund e maje nji â Shqypnija,
E nji giuhë t'gjith n'a bashkon.

Kjoftë mallkue kush qet ngatrime
Nder kto vllazen shoq me shoq:
Kush e dán me fjal'e shkrime
Ça natyra vetëperpoq.

Por me giuhë kaq t'moçme e mjera
Si i bij'kjé qi pá prind mbet;
Per t'huej t'mbâjshin dhénat tjera,
S t'kishte kush per motrë t'vet.

Kúr nji burrë u çue n'Austrië
E me sy gjithkund t'kerkoj:
Gustav Meyer-i âsht êmni i tij,
Êmni i burrit qi t'madhnoj.

Porsì dielli tui flakue
Shperdán terrin qi na mbëlon,
Njashtû Meyer-i tui kerkue
Kah ké dalë po ta difton.

T'difton motrat, t'difton fisin,
Neper shekuj fluturim
T'çon njatjè ku luftnat krisin,
Kû â kap' Roma e Iliri shqim.

Njikto, t'thot' (e ti se dishe)
Janë t'bijt t'tú qi pate mot;
Këta janë burrat qi'j ditë kishe,
Êmnit t'ând me i dalun zot.

Nen gjytet qi mâ vonë çili
Kómbi i yt luftár mâ pak,
Kû ish mbret at-botë Bardili,
Shum anmiku dérdhi gjak.

E njat tokë qi jé tui gëzue
E ké xanë tesh sá mij'vjet.
Shqyptarija qi mbet mbëlue
Sot nen dhé, edhé shqyp flet.

Flet me rrasa, flet me sênde
Kû lumniën e vet e shkroj;
Por kerkush s i di këto vênde,
E harrimi t'tana i mbëloj.

Por gjithnji nen kâmbë po ndîhen
Burrat t'tú qi toka i mbëlon,
E nen dhé kocîjt perzihen
Si'j arë grun'kúr éra lëshon.

Don'm'u çue e gjith per s'mbarit
Me u prîë nipave mb'nji cak:
Don'me t'bâ si ké kenë s'parit
T'ndérës me kapë t'lumnueshmin prak.

Prendvéra.

Jeni lodhë, dallëndysha t'shkreta,
Jé molis'i ziu bylbyl;
Ah! pushoni n'streh' kû u gjeta,
Pushò n'kopshtë te njaj zymyl.

Mbî krahë t'uej prei dhenash tjera
Ju prêndvéren na prûet këtej;
Shlodhn'ju prá, dallëndysha t'mjera,
Rri, bylbyl, n'lulzim qi kthej.

Se qe'j prrue prei malit ulét
E t'tanë fushës ushqim i nep;
E nen borë po shperthejn' lulet
Porsi fëmië qi zblohen n'djep.

Filad i lét me vapë dashtnijet
Puthi pémen gêmb per gémb;
U zgjue pêma, e qe prei shijet
Buloj mbarë neper kopshtë t'êm.

Ndêj' brîë votres nieri myket:
Vrapó, búlk, kû puna t'thrret;
Tui vrue fushen kau berlyket,
Lyp' m'u vûe per lavrë t'vet.

Véra.

Â zvérdhë fusha, e nder grunore
Po vëlojnë korrcat porsi zogj;
Këndojnë katuncat me malcore
Pá u kujtue si dielli i dogj.

Veç n'at arë, porsi nji e tretun,
Zí nder petka e n'ftyrë terr,
Korrë nji cucë pá shoqvenuet,
Me hie t'vet qi mbrapa e merr.

Tjera herë ti vet'e treta
Korrshe, o bij', me motra n'shênd;
Sivjet vetun tui korrë t'gjeta
Pá nji motrë, pá gazménd.

„Kjenë nji arë qi muell nji ditë
Perendija, e i dha shëndet;
U poq para: e ká goditë
E i ká bájtë te shpija e vet."

Vjeshta.

'Dhe ju po shkoni,
Bylbyla kshtu!
Po tretni këndynaj,
Dallëndysha, ju!

Deken mêndova
Se m' vjen kúr do;
Se m' lêni vetun
S mêndova, jo.

Por, mâ fort zêmren
M'a brén nji idhnim:
Çérdhet qi i lêni
Kujdesit t'im.

Ndoshta, kúr t'ktheni
Mue vorri m' mba,
E ju kerkoni
Çérdhen qi s â!

Dimni.

Neper fush'e neper male
Fryn murlani me stuhië;
O murlâ, njat frymen ndale,
Ndal ti, o akull, mos me ngrîë.
Mos m'a ngrîni ket pikë gjak!
— Struku, struku, i shkreti plak.

Po del dimni me kosë ndórë,
Gjeth e bár i ká kositë;
Qet balkoni pjalm e bórë,
E plak-shkreta, tui merdhitë,
I thotë védit me zâ pak:
Struku, struku, i shkreti plak.

Prei giuhësh të hueja.

Váji i dallëndyshë.s

(T. Grossi.)

Moj dallendyshë shtegtore e rmyeshme,
Qi po pshtete n'at balkue,
Per gjith nádje'j kangë t'mallënjyeshme
Aq permallshem tui kënduę;
Ç'do me m'thanë m'at giuhë vajtore,
Moj dallëndýsheza shtegtore?

Lerg gjithkújit e n vénië
Lânë prei fâtit t'and qi t'treti,
A thue kjáke per vetmië,
A t'çoj máll me váj û i shkreti?
Kjáj, o kjáj mb'at giuhë vajtore,
Moj dallëndýsheza shtegtore.

Por prep ndryshe â puna e jote:
Sá do pak flutron me krahë,
Fush'e male kah kalote
I kerkon tui dnesë gjithkahë;
Per gjith ditë mb'at giuhë vajtore
Atê thrret, dallëndyshë shtegtore.

Ah! kish t'mundem... por shterngimí
I ktij burgut s m'lên me shfrye.
As frymë éret as lulzimí
S mbërrîn i diellit tui shkelxye;
Me zi ankimet qi bâj prore
Ti m'i ndien, dallëndyshë shtegtore.

Qe shtatori tesh mâ mbërrîni
E pá m'lanun nuk po ndale;
Ké me shkue kû lulzon vërrîni,
Me ndjerz tjer'e tjera male
Ké m'u falë mb'at giuhë vajtore,
Moj dallëndýsheza shtegtore.

Une atëherna per gjith náde,
T'çilmen lotve syt e mië,
Tu u sjellë bora kollovráde,
Tesh kujtoj se endè po ndij
At zân t'and qi per mue prore
M'vjen se ankon, dallëndyshë shtegtore.

Ndoshta'j kryq kúr t'vîn prêndvéra
Ké me gjetun mbî ket truell:
Permbî tê, dallëndyshë e mjera,
Ndalu'j herë se fati t'suell;
M'lut pushim mb'at giuhë vajtore,
Moj dallëndýsheza shtegtore.

Vllávrási

(Capparozzo:)

Neper terr qi lëshote nata,
Ngarkue teshat kaliboç,
Për nji pýllë kû s rá kurr spata,
Ndiqte rrugen nji djaloç.

Landët e pýllës si'j ujk ju dukshin,
Qi prei ûjet n'mal luron;
Cuba t'rrebtë, qi n'prit'u strukshin,
Gjethët e lisave kujton.

O Shqypnii! gjimote i shkreti,
Male, mbushë me gjuetarë plot;
Kësoll'e bardhë, kû porsi mbreti
Shkon barija dit e mot.

O ju lugje te Prevezes!
Këtû mue zêmra po m' vajton;
Te ju hâna me dritë t'rrezes
Shtigjt udhtarit ja kalxon.

Fis i dashtun, kû n'dritë dola
Afer dëtit t'pápshtjellim;
Shpí e bardhë kû s'parit fola
N'prêhen t'nanës tui gjetë pushim.

Njeshtû thot'e me trimnië
U nis udhës shtegtari prap;
Fishklloj landa tu'u perzië
E prei frigës ngau djali vrap.

Por n'nji cub mbas gardhit hasi;
Ndalu, i thotë, nuk ké kah mba!
Nji kubure n'brî ja rrasi,
E mbi tokë permbyz e la.

Ah! nanë shkreta! i shuemi briti,
E permbyz u lëshue mbî'j curr;
Per tre muej e shkreta m'priti,
E tekëndej nuk m'shef mâ kurr.

Po jot'âmë, si per qestië,
Ja bân gjaksi me idhnim plot;
Ti m'diftò kû rri me shpië,
Fjala e jote nuk hupë dot.

N'skâj t'Shqypnís shkon vorfnisht jeten,
E pá djelm e mjera mbet;
Dy mâ t'mëdhajt nder luftna mbeten,
E këtû i treti qe po jet.

Pat nji tjetrë.... fija e zânit
Ju kput djalit e gjimoj;
U dridh gjaksi, e aj farë luânit
Pushken n'tokë me'j herë e lëshoj.

Pat nji tjetrë, qi ajò e dote
Permbî dritë të syve vet;
Kurr prei prehnit nuk e lëshote
Shokë nder cuba vòjt e gjet.

Vllá, i pergjegji zêmervshtiri,
Njitû t'vrava e këtû po des;
Nuk kam sy me m'pá mâ njeri.
Ngryk'me tý njitû po jes.

Jo, ti shëndosh! e fíll te shpija,
Te nanë zeza fluturò:
Pa asnji fëmij, e mbytë vetmija,
E mbëlon skami: mos e lëshò.

Shka t'i tham mandej nanës ngratë.
N'kjoftë se pvetë per tý ndo'j sênd?
Thuej se mora nji rrugë t'giatë
Se bashkë n'qiell dikúr xâm vênd.

Të vorruemit e Sir John Moore.

(Wolf,)

Lodertîjat nuk u ndiene,
S u ndie gjama e miqasiës
Kúr fatosin n'vorr e shtiene
E prei luftnave pushoj;
S pat t'percjellt'e kaloriës,
T'falët e armve s i qilloj.

Neper terr qi lëshote nata,
Me i çilë vorrin na shpejtoshim;
E n'nji vorr qi gropoj shpata
Trupi i t'dekunit pushon.
Me 'j kandil tu u fikë punoshim,
Me dritë t'zbétë qi hâna lëshon.

Nji pelhurë s ja pshtuellme shtatit,
As nji rizë at ftyrë s ja mbëlote;
Me i pritë dhêt ndopak te ngratit
Arkë per doret nuk u gjet:
Si 'j luftár qi flên pushote
Vesh'e njeshë me stolië t'vet.

Dhimshem burrin tui ankue
Neper buzë, e salikueme;
Por nji váj, qi me diftue
T'dhimt'e zêmers kúi s i pshtoj.
Tui këqyrë vorrin u kujtueme
Se'j ditë tjetrë bic' agoj.

Kúr nen krye i vuem nji gúr
Me fjetë burri per gjithmonë,
Mbi ftyrë t'tij, mênduem, dikúr
Kâmba e t'huejit ah! tash shklet;
Andej détin, kû t'pázonë
Pushka e inglizît nuk e pret.

Mbî vorr t'tij dikúr trimnín
Tham', ja shán pá frigë ushtari:
Por jo! i vrámi vet ndjerzín
Ká me mujt me e çuemun n'cak.
Kû e vûe dora e inglizve, udhtari
Jo ket vorr s e prek aspak.

Tui mbarue ket veprë mëshiret
U avit koha me kalue;
Krisma e jonë me'j tjetrë díret
Qi mâ rreptë po shungullon:
Lerg e lerg tui bumullue
Mb'armë anmiku rrokull lëshon.

N'vênd kû gjakun derdhi trimi
Ja ruen trupin veç shkretija;
E nji rrasë, kû t'vêhej shkrimi
Me e permêndun nuk u gjet.
Na e lamë burrin, por trimnija
N'buzë të vorrit me të jet.

Mbreti i Tules.

(W. Goethe.)

Deri n'dëkê besnik ke s thohet
Ishte n' Tule 'j padishà:
Diq e dashtna mbas do kohet
E'j got'arit shêj i la.

Sá at gotë arit gjâ nuk dote,
E gjithmonë me tênе piu;
Por ka'j lot per faqe i shkote
Gjith sá herë pite fatziu.

Kúr pau védin tui mbarue
Njehë gjytetet, e gjithska
Trashgimtarit ja la shkrue,
Por putirin nuk ja la.

N'ndêje t'parve, n'buzë të dédit,
Gjith parsín n'nji gost'i thrret;
Ulet n'gost'e ká rreth vedit
Mbledhun bashkë parsin e vet.

E t'ksáj t'kândshmes jetë dishirin
Piu mâ t'mbramin e lumnoj
Piësi plak, mandej putirin
Nder vál' t'détit e flakroj.

Tui u zhyt'e pau n'fund t'zállit,
Tui këcye nêlt, tui hupë me turr;
E n'at ças i ránë prei ballit
Fikun syt e s piu mâ kurr.

Perkrejcë.

Vaji i bylbylit . . . . . f 3
I tretuni 15
Andrra e jetës 29
Trina 31
Zoga 35
Lokja 41
I mbetuni 44
Shtegtari 46
Vorri i Skanderbegut 48
Mahmud Pasha 51
Mustaf Pasha 56
Málli per atdhé 58
Giuha shqype 60
Prêndvéra 64
Véra 65
Vjeshta 66
Dimni 67
Prei giuhësh të hueja 69
Váji i dallëndyshës 71
Vllávrási 73
Të vorruemit e Sir John Moore 75
Mbreti i Tules 77